

การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวและปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาว
ไทยในจังหวัดเชียงใหม่

Tourism Behavior and Factors Affecting Expenditure of Thai Elderly Tourists
in Chiang Mai Province

กตัญชลี กลำพัต¹ และ กันต์สินี กันทะวงศ์วาร²

Katanchalee Klamphat¹ and Kansinee Guntawongwan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวและปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยแบ่งพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็นพฤติกรรมก่อนการเดินทางท่องเที่ยว เช่น เหตุผลหลักในการเลือกท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ เป็นต้น และพฤติกรรมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เช่น วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ในครั้งนี้ รูปแบบการท่องเที่ยว และบุคคลที่ร่วมเดินทาง เป็นต้น โดยมีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างและพฤติกรรมการท่องเที่ยว ด้วยสถิติการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Test) ในขณะที่การวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง จะใช้วิธีการวิเคราะห์การจำแนกพหุ

ผลจากการศึกษาสำหรับพฤติกรรมก่อนการเดินทางท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเหตุผลหลักที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่คือ การที่สถานที่ท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์ โดยมีเพื่อนหรือคนรู้จักเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจท่องเที่ยว ในขณะที่ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับพฤติกรรมก่อนการเดินทาง พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับเหตุผลหลักในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยว และวิธีการจองที่พัก ส่วนอาชีพของกลุ่มตัวอย่างจะมีความสัมพันธ์กับเหตุผลหลักในการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่เพียงอย่างเดียว

ในส่วนพฤติกรรมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย พบว่าส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้เพื่อพักผ่อนและมีรูปแบบในการท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ โดยเป็นการเดินทางท่องเที่ยวพร้อมครอบครัว สำหรับผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับพฤติกรรมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนจะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการท่องเที่ยว ในขณะที่ผลการศึกษาปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่คือ 14,534 บาท โดยกลุ่มที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมากที่สุด คือนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่ไม่มีโรค

ประจำตัว มีความจำเป็นต้องใช้วีลแชร์หรือไม้เท้าพยุง และเลือกอพาร์ทเมนต์หรือคอนโดมิเนียมเป็นสถานที่พัก
แรมในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้ โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยทั้งหมด 19,576 บาท

คำสำคัญ: พฤติกรรม นักท่องเที่ยว ค่าใช้จ่าย ผู้สูงอายุชาวไทย จังหวัดเชียงใหม่

ABSTRACT

This research aims to study the behavior and the factors that determine the total expense of elderly Thai tourists who come and visit Chiang Mai, Thailand. The 400 samples are divided into 2 main groups depending on their tourism behavior including behavior before traveling and behavior during traveling. Regarding behavior before traveling, studying factors include the reasons why Chiang Mai is the chosen target for elderly people and reliable data sources to make decision for traveling. For behavior during traveling, concerning aspects include the purpose of traveling to Chiang Mai on the occasion, traveling style, and travel companions. The relationship between individual characteristics of sample groups and tourism behavior has been tested by using chi-squared test statistic (Chi-Square Test). On the other hand, analyzing factors that determine the travel expenses of the sample groups has been tested by Multiple Classification Analysis method (MCA).

The result of the behavior before traveling of the sample group found that the main reason which most sample group choosing to travel in Chiang Mai is because of the unique tourist attractions, by having friends or acquaintances as important source of information for making travel decision. The testing result of the relationship between individual characteristics of the sample group and behavior before traveling found that the average monthly income is associated with the main reason for choosing to travel in Chiang Mai, data sources used in making travel decision, and how to book the accommodation. The occupation of the sample group is related to the main reason for making decision to travel in Chiang Mai.

The study of behavior of the sample group during a trip of elderly Thai tourists found that the main purpose of visiting Chiang Mai is to relax mostly at the natural tourist attractions with family. For the test of the relationship between the individual characteristics of the sample group and behavior during the trip, it has been found that the average income per month is associated with their tourism plans. While the study of factors that determine the travel expenses of sample group found that the average cost of elderly Thai tourists travelling to Chiang Mai is 14,534 baht. While, elderly tourists with support rod or wheelchair without congenital disease is the group, in which spending most money for traveling and select an

apartment or condominium as their accommodation with the total average cost of 19,576 baht.

Keywords: Behavior, The tourist, Expenses, Thai Elderly, Chiang Mai Province

ที่มาและความสำคัญ

สำหรับประเทศไทย การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2560 พบว่ามีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย 35.38 ล้านคน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทย เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย 152 ล้านคน-ครั้ง สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวรวมสูงถึง 2.76 ล้านล้านบาท ก่อให้เกิดผลผลิตมวลรวมภายในประเทศหรือ GDP ด้านการท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 20 และก่อให้เกิดการจ้างงาน 4.4 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 11.7 ของการจ้างงานทั้งหมดทั่วประเทศ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

จากความสำคัญของการท่องเที่ยวในการเป็นตัวขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ รัฐบาลไทยจึงมีนโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นการท่องเที่ยว โดยไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว แต่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ โดยปัจจุบันนโยบายหรือมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้สูงอายุ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) เนื่องจากประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในอีก 7-8 ปีข้างหน้า นับจากปัจจุบัน

ในการเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ โดยงานศึกษาในประเทศไทยที่ผ่านมาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจก่อนการเดินทางท่องเที่ยว หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวอย่างใดอย่างหนึ่ง ในขณะที่การศึกษาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในกลุ่มผู้สูงอายุชาวต่างชาติ

ดังนั้นในงานศึกษานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนกระทั่งถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงการศึกษาปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ เนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวไทยมีอัตราสูงถึง 152 ล้านคน-ครั้ง สร้างมูลค่าต่อ GDP สูงถึงร้อยละ 20 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ซึ่งหนึ่งในตลาดที่มีแนวโน้มสำคัญคือ ตลาดผู้สูงอายุ เพราะมีการขยายตัวของกลุ่มคนกลุ่มนี้ในอนาคต ตามการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ และใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล

สำหรับการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวและปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จะมีการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วนของแบบสอบถาม ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยค่าสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการทดสอบสมมติฐานเพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน อาชีพ โรคประจำตัว และสถานะสุขภาพแตกต่างกัน โดยใช้สถิติการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Test)
3. ข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง จะวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ (Multiple Classification Analysis: MCA) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ MCA เนื่องจากผลการวิเคราะห์จะทำให้คาดคะเนรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะส่วนบุคคลที่ต่างกันได้ อีกทั้งยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของลักษณะของตัวแปรต่างๆ ได้จากค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงความเบี่ยงเบน (adjust deviation) จากค่าตัวกลาง (grand mean) โดยการบวกลบค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงความเบี่ยงเบนของแต่ละลักษณะเข้ากับตัวกลาง ดังนั้นจึงสามารถใช้ค่าพยากรณ์ค่าใช้จ่ายทั้งหมดตามลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างได้

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาข้อมูลด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุในช่วง 60-69 ปี มีสถานภาพสมรส และส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ เนื่องจากไม่มีงานประจำ ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว และมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์

สำหรับพฤติกรรมก่อนการเดินทางท่องเที่ยว พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เป็นเหตุผลหลักที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่างมีเพื่อนหรือคนรู้จักเป็น

ผู้แนะนำข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจมาท่องเที่ยว ในขณะที่วิธีการจองที่พักแรมของกลุ่มตัวอย่างได้ให้เพื่อนหรือคนรู้จักเป็นผู้จองสถานที่พักแรมให้ อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ในอดีตมาแล้ว 2-3 ครั้ง

ในขณะที่ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับพฤติกรรมก่อนการเดินทางท่องเที่ยว โดยการทดสอบไคสแควร์ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างกับเหตุผลหลักในการเลือกท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่มีความสัมพันธ์กัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีเหตุผลหลักในการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้ และมีรายได้ในช่วง 10,000 - 30,000 บาท ส่วนใหญ่มีเหตุผลหลักในการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่คือ สถานที่ท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์ เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่มีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนจังหวัดอื่นๆ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่โดยมีเหตุผลหลัก คือ ภูมิอากาศที่เย็นสบาย ส่วนผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างกับแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างกับแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่มีความสัมพันธ์กัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจแตกต่างกัน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้ และมีรายได้ในช่วง 10,000 - 30,000 บาท ส่วนใหญ่มีแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ คือ เพื่อนหรือคนรู้จักเป็นผู้แนะนำ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่มีแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ คือ เว็บไซต์ เช่น เว็บไซต์ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างกับวิธีการจองที่พักแรม พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับวิธีการจองที่พักแรม โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีวิธีการจองที่พักแรมแตกต่างกัน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้ ส่วนใหญ่จองสถานที่พักแรมโดยให้บริษัททัวร์เป็นผู้จองให้ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ในช่วง 10,000 - 30,000 บาท ส่วนใหญ่จองสถานที่พักแรมโดยเพื่อนหรือคนรู้จักเป็นผู้จองให้ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่จองสถานที่พักแรมโดยทำการจองผ่านเว็บไซต์

ผลการศึกษาพฤติกรรมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงมีวัตถุประสงค์สำหรับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้เพื่อพักผ่อน และมีรูปแบบการในการท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ โดยมีระยะเวลาในการท่องเที่ยวครั้งนี้ 2-3 วัน และเลือกสถานที่พักแรมในโรงแรม โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้พร้อมครอบครัว

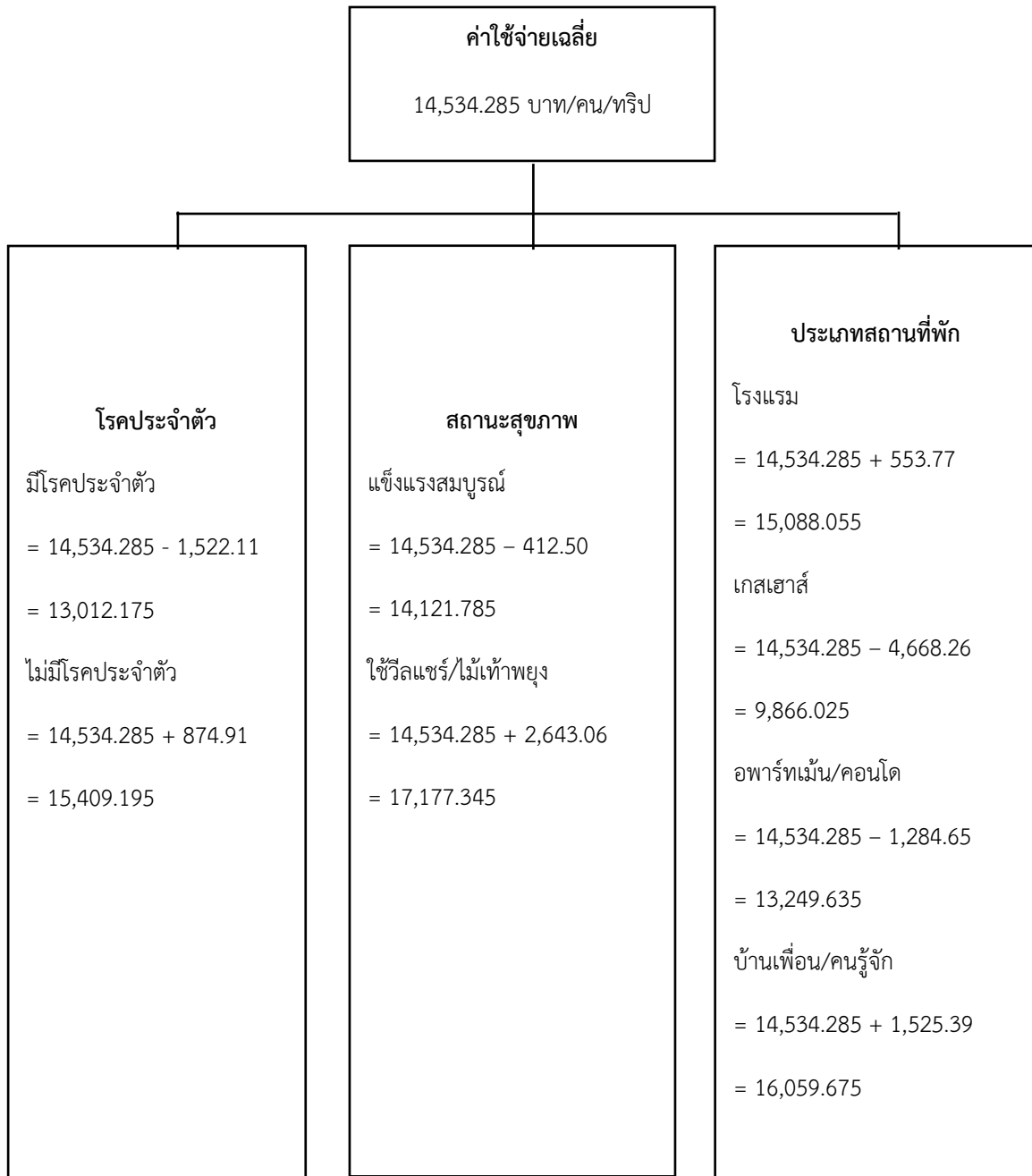
ในขณะที่ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับพฤติกรรมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว โดยการทดสอบไคสแควร์ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้ มีรายได้ 10,000-30,000 บาท และมีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป มักจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวโดยการท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ เช่น การท่องเที่ยวตามม่อนดอยต่างๆ ในเชียงใหม่ และรองลงมาในกลุ่มที่ไม่มีรายได้ และมีรายได้ 10,000-30,000 บาท มีรูปแบบการท่องเที่ยวโดย

การท่องเที่ยวตามแหล่งวัฒนธรรม เช่น ท่องเที่ยวตามวัดวาอาราม หรือ การท่องเที่ยวตามโบราณคดี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป มีรูปแบบการท่องเที่ยวตามแหล่งความสนใจพิเศษ อย่างเช่น การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์หรือฟาร์มสเตย์ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวแบบต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวหรือญาติพี่น้องในท้องถิ่น

สำหรับผลการศึกษาระดับปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุแต่ละคนมีรูปแบบการวางแผนการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีความแตกต่างกัน โดยแบ่งรูปแบบการวางแผนการท่องเที่ยว ออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การจัดรูปแบบแผนการท่องเที่ยวด้วยตนเอง และการจัดรูปแบบแผนการท่องเที่ยวโดยบริษัททัวร์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุชาวไทยในจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.00) มีการวางแผนการท่องเที่ยวด้วยตนเอง โดยและมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยวอยู่ที่ 13,997 บาท/คน/ทริป ในขณะที่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีบริษัททัวร์เป็นผู้จัดแผนการท่องเที่ยวให้ จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยซึ่งรวมค่าใช้จ่ายทุกอย่างทั้งค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่ายานพาหนะ ค่าบริการการท่องเที่ยว ฯลฯ อยู่ที่ 10,006.88 บาท/คน/ทริป

ส่วนผลการทดสอบปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว โดยการทดสอบด้วย MCA พบว่า ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่มีค่าเฉลี่ยประมาณ 14,534 บาท โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมากที่สุด คือกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีโรคประจำตัว มีความจำเป็นต้องใช้วีลแชร์หรือไม่ทำพยาง และเลือกพักบ้านเพื่อนหรือคนรู้จักเป็นสถานที่พักแรมในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้ โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยทั้งหมด 19,576 บาท โดยสำหรับภาพรวมของผลการศึกษาดังกล่าวการจำแนกแบบพหุ (MCA) นี้พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่ไม่มีโรคประจำตัว จะมีค่าใช้จ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีโรคประจำตัว อีกทั้งนักท่องเที่ยวที่จำเป็นต้องใช้ไม้เท้าพยางหรือต้องใช้วีลแชร์ จะมีค่าใช้จ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวที่แข็งแรงสมบูรณ์ และนักท่องเที่ยวที่เลือกสถานที่พักบ้านเพื่อนหรือคนรู้จัก จะมีค่าใช้จ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวที่เลือกสถานที่พักแรมอื่นๆ ซึ่งแสดงได้ดังแผนภาพที่ 4.1

แผนภาพที่ 4.1 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยในการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามตัวแปรที่พิจารณา

อายุชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ที่มีอายุอยู่ในช่วง 60-69 ปี มีสถานภาพสมรส สุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ ไม่มีโรคประจำตัวและไม่มีรายได้ประจำ เนื่องจากไม่มีงานประจำทำ

สำหรับพฤติกรรมก่อนการเดินทางท่องเที่ยวพบว่า เหตุผลหลักที่ทำให้นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยส่วนใหญ่เลือกท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่คือ การที่สถานที่ท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์ โดยมีเพื่อนหรือคนรู้จักเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจท่องเที่ยว อีกทั้งยังให้เพื่อนหรือคนรู้จักเป็นผู้จองที่พักให้ และเคยมี

ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชียงใหม่มาแล้ว 2-3 ครั้ง ในขณะที่ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับพฤติกรรมก่อนการเดินทาง พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับเหตุผลหลักในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยว และวิธีการจองที่พัก ส่วนอาชีพของกลุ่มตัวอย่างจะมีความสัมพันธ์กับเหตุผลหลักในการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

ในส่วนพฤติกรรมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย พบว่าส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้เพื่อพักผ่อนและมีรูปแบบในการท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวพร้อมครอบครัว โดยใช้เวลาในการท่องเที่ยวครั้งนี้ 2-3 วัน และเลือกพักแรมในโรงแรมสำหรับผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับพฤติกรรมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนจะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการท่องเที่ยว

ในขณะที่ผลการศึกษาปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย พบว่าค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ คือ 14,534 บาท โดยกลุ่มที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมากที่สุด คือนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่ไม่มีโรคประจำตัว มีความจำเป็นต้องใช้วีลแชร์หรือไม่เท้าพุง และเลือกอพาร์ทเมนต์หรือคอนโดมิเนียมเป็นสถานที่พักแรมในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้ โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยทั้งหมด 19,576 บาท

ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

1. สำหรับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวจากผลการศึกษาที่ได้ คือ ในการจัดทำสื่อต่างๆ ควรใช้สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเป็นเอกลักษณ์ หรือภูมิอากาศที่เย็นสบายที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุให้มาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้น เป็นตัวดึงดูดหรือจูงใจในการออก

2. ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการสร้างตลาดสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ โดยมีสินค้าหรือบริการที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น มีการจัดรูปแบบการให้บริการด้านการท่องเที่ยวที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุกลุ่มที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวสูง

3. ควรมีนโยบายสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพิจารณาในเรื่องของความปลอดภัยและความสะดวกสบายในการเดินทางท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีความจำเป็นต้องใช้วีลแชร์หรือไม่เท้าพุง เนื่องจากจากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านี้เป็นผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560*. [เว็บไซต์].

สืบค้น 15 มิถุนายน 2561, จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *รายงานภาพรวมปี 2560 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ*

35.38 ล้านคน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสร้างรายได้รวม 2.75 ล้านล้านบาท. [เว็บไซต์]. สืบค้น 13 ธันวาคม

2561, จาก <http://www.362degree.com>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). *จำนวนและสัดส่วนประชากรจากการทะเบียนจำแนกตามกลุ่มอายุ (วัย*

เด็ก วัยแรงงาน วัยสูงอายุ) และเพศ พ.ศ. 2550-2560. [เว็บไซต์]. สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2562,

จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). *รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุ ปี 2560*. กระทรวงเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อ

เศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพฯ